

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemanje za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemanje pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (insertate) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 24. marcija 1899.

Politiški oddelek.

Zopet ljubljanska realka.

V zadnjem času smo imei opetovano priliko, govoriti o ljubljanski realki, katera je sploh postala nekaka rana na našem narodnem telesu. Na srečo je upati, da se končno izvrši tista prepotrebna operacija, na katero že dolgo silimo, tako da zavladajo na ljubljanski realki zopet normalne razmere.

Ta operacija se je začela s sodno preiskavo. S tem so na realki vladajoče razmere zadosti označene. Te razmere morajo biti uprav nečuvvene, ako se je čutilo deželno sodišče ljubljansko primorano, da je začelo kazensko preiskavo in da je v stanovanjih nekaterih nemških realcev izvršilo sodnijsko hišno preiskavo.

Poroča se, da je dobilo sodišče dokazil, da so imeli realci nemške narodnosti mej seboj tajna društva. Ta društva pa niso bila morda nedolžne dijaške združitve za obligatne literarne vaje in skupno popivanje, kakoršne obstoje skoro po vseh srednjih šolah in katere pač niso nevarne, nego to so bila povsem pravilno urejena društva, s posebnimi pravili, ki so imela svoje posebne lokale, svoj pravilni odbor in popolnoma očitno politično tendenco, torej tajne združitve, ki so po naših zakonih strogo prepovedane.

Bilo je že davno znano, da imajo nemški realci taka društva, v katerih se kar naravnost goji pangermanska politika, v katerih se nedoletni dijaki ne vadijo samo v popivanju in v sabljanju, ampak, kjer se navdušujejo za veleizdajske ideje Schönererjeve in Wolfove, kjer časte Bismarcka in se razvnamajo za „Alldeutschland“. Slovenski listi so na to večkrat opozarjali merodajne kroge, in vršile so se tudi nekatere preiskave, ako je ta beseda za tista izpraševanja sploh primerna, a te preiskave niso nikdar nič določenega na dan spravile, in ostalo je vse pri starem.

Šele ko se je proti razmeram na ljubljanski realki oglašil občinski svet našega stolnega mesta, se je začela stvar intenzivnejše in resnejše preiskovati, in dognalo se je toliko, da je deželno sodišče vzelo celo stvar v svoje roke. Govori se celo, da niso kompromitirani samo razni nemški in ponemčeni dijaki, nego da so kompromitirani tudi nekateri nemškonacionalni profesorji.

Preiskava, katero je začelo deželno sodišče, dožene pač, ali so in v koliko so nemški realci grešili proti veljavnim kazenskim zakonom, toliko pa je že sedaj dognano, da so bile v občinskem svetu in v slovenskih listih izrečene hude obdolžitve popolnoma utemeljene, in da vladajo na ljubljanski realki razmere, katere se morajo imenovati javen škandal.

Teh razmer pa niso toliko krivi nemški dijaki, nego tisti privandrani nemškonacionalni profesorji, kateri so nemški mladini vcepili v srca pangermanske ideje in kateri so v našo deželo zanesli Schönererjanstvo, kar menda gotovim visokim gospodom tako zelo ugaja, da protežirajo z vso silo te profesorje. Ti tujci so zanesli na realko duha, kateri se mora obsojevati ne le z našega slovenskega, nego tudi z občeavstrijskega stališča.

Ni nam znano, kako obsežen material ima deželno sodišče v rokah, in kot resnični prijatelji mladine tudi iskreno želimo, da bi nobeden dijakov ne bil toli nesrečen, da bi prišel na zatožno klop. Saj bi bili njegovi roditelji hujše tepeni, nego on sam, ki je vendar samo žrtev družih. Naše politično nasprotstvo proti Nemcem ne sega tako daleč, da bi hoteli videti nemško mladino trepeti v ječah, pač pa zahtevamo, da se na realki zgode vse tiste premembe, katere so potrebne, da zavladajo na zavodu zopet razmere, kakoršne morajo vladati na avstrijskem učnem zavodu v slovenski deželi.

Sodna preiskava podala bode potrebno gradivo učni upravi, da spozna razmere na realki, dolžnost slovenskih poslancev pa je, da te razmere brez vsake najmanjše obzirnosti razkrijejo in vlado s tem prisilijo, da naredi v ljubljanski realki red.